

**YAP-İŞLET-DEVRET KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA İLİŞKİN TASARI ÜZERİNDE
TBMM GENEL KURULUNDA
CHP GRUBU ADINA YAPTIĞI KONUŞMANIN
ÖZETİ**

Yap-işlet-devret modeli, kamunun görev alanına giren bir yatırım veya hizmetin özel sektör eliyle yaptırılmasıdır. Kamunun kaynak yetersizliği nedeniyle başvurduğu bu yöntem altyapı yatırımlarında önemli bir finansman kaynağıdır.

- **Tasarı ile yap-işlet-devret modeli çerçevesinde yaptırılabilen altyapı yatırımlarının kapsamı genişletilmektedir. Ancak...**

Ancak asıl önemli değişiklik ise yap-işlet-devret modelinde yapılan değişikliktir. Yürürlükteki yasaya göre yap-işlet-devret modeli çerçevesinde gerçekleştirilecek yatırımlarda, yatırımı gerçekleştirmek amacıyla devlet bütçesinden herhangi bir ödeme yapılmazken, Tasarıyla öngörülen modele göre -ki katkı payına dayalı bir modeldir bu gerçekleştirilecek yatırımlarda ödemeler devlet bütçesinden yatırımcıya yapılacaktır. Yap-işlet-devret modelinde yatırım sonucu ortaya çıkan tesisin kullanımı hâlinde kullanıcılar tarafından bir ödeme yapılırken, Tasarının öngördüğü katkı payına dayalı modelde ödeme devlet bütçesinden yatırımcıya yapılacaktır. Bu çok önemli bir değişikliktir.

- **Tasarıyla getirilmek istenen katkı payına dayalı modelin, yap-işlet-devret modeliyle bir ilgisi bulunmamaktadır.**

Tasarının ana düşüncesi, Hükûmetin planlamış olduğu bir kısım kamu yatırımlarının özel sektör eliyle gerçekleştirilirken, bu yatırımların bedelinin taksitler hâlinde yatırımcıya devlet bütçesinden ödenmesidir. Tasarıdaki bütün maddeler bunun etrafında şekillendirilmiştir.

- **Bu model, azalan gelirler, artan harcamalar karşısında, bozulan mali disiplin karşısında Hükûmetin kısa dönemde birtakım yatırımları gerçekleştirme arzusundan başka bir şey değildir. Bu arzu, gelecek yılların bütçelerini baskı altına alacak niteliktedir.**

Kamu maliyesinde 2006 yılından bu yana ciddi bir bozulma yaşıyoruz. Kamu maliyesinde ciddi bir bozulmayı yaşarken, gelirlerimizin gayrisafi yurt içi hasılaya oranı sürekli düşerken, harcamalar giderek artarken böyle bir modeli bir ilave finansman olanağı olarak Türkiye Büyük Millet Meclisine getirmek doğru değildir. Bu model, azalan gelirler, artan harcamalar karşısında, bozulan mali disiplin karşısında Hükûmetin kısa dönemde birtakım yatırımları gerçekleştirme arzusundan başka bir şey değildir. Bu arzu, gelecek yılların bütçelerini baskı altına alacak niteliktedir. Gelecek yıllardaki hükûmetlerin bütçelerini baskı altına alacak, kısa dönemli birtakım hedefleri olan bir tasarıdır.

Tasarıya göre, katkı payına dayalı yap-işlet-devret modeli uyarınca yapılacak yatırımların tutarı, o yılki yatırım bütçesinin yüzde 50'sini geçemeyecektir. 2008 yılı yatırım bütçesinin büyüklüğü 11,8 milyar YTL'dir. yani 2008 yılında Hükûmet 6 milyar YTL'lik bir yatırımı bu yolla yapabilecektir.

Yapsın tabii ki, yapsın, ama her yıl yatırım bütçesinin yüzde 50'si oranında bir ödeneği bu şekilde kullandığını düşünürseniz, Hükûmetin bütçenin cari harcamalara,

sosyal harcamalara, tarımsal desteklemeye ayıracağı kaynağın ne kadar küçüleceğini tahmin edersiniz.

➤ **Ekonomi kötüye gidiyor**

Büyüme düşüyor, enflasyon artıyor, iç borçlanma faizi yüzde 20'nin üzerinde. Oysa 2006'nın Mayıs başında iç borçlanma faizi yüzde 14'ün altındaydı. Mortgage kriziyle, Amerikan piyasasındaki krizle bunun bir kısmını izah edersiniz, ama tamamını izah edemezsiniz. Mali disiplin 2006'dan bu yana bozuluyor. Hâlâ 2006'nın faiz oranlarının yaklaşık yüzde 50 oranında üzerindeyiz. Yurt içi tasarruflar düşüyor. Yurt içi tasarruflar, 1987 yılından bugüne kadar en düşük düzeyindeyiz, son 2006, 2007, 2008 rakamları - 2008 program rakamı 17,6'dır- 87 yılından bu yana en düşük rakamdır. Beğenilmeyen 2002 yılının yurt içi tasarruflarının gayrisafi yurt içi hasılaya oranı 19,2'dir, bugünün 2 puan üzerindedir. Sabit sermaye yatırımlarında durum farklı değil.

İyi vergi topladığımızı zannediyoruz. Hayır toplam vergi gelirlerimizin gayrisafi yurt içi hasılaya oranı, yeni millî gelir hesabıyla yüzde 17,8'e düştü. Hükûmet orta vadeli mali planda bu konuda bir iyileştirme de öngörmüyor. Uluslararası ortalamalar: Avrupa Birliği ortalamaları yüzde 26-27'dir, OECD ortalaması yine bu düzeylerde.

➤ **Problem, Hükûmetin bütçe anlayışında**

Bu Tasarı, ülke şartlarına uygun, ihtiyacımız olan bir tasarı değil. Problem, Hükûmetin bütçe anlayışındadır, Hükûmetin mali disiplin anlayışındadır. Bu bütçelerle, bu mali disiplin anlayışıyla ekonominin yönetilme şansı yoktur. Enflasyon artarken, faizler yüzde 20'nin üzerine çıkmışken, büyüme düşmüşken, "orta vadeli mali çerçeve" adı altında mali disiplini bir kenara atıp enflasyonu indirmenin sorumluluğunu sadece Merkez Bankasına bırakırsanız, Merkez Bankasının ortalığı toplaması, ülke ekonomisine çekidüzen vermesi mümkün değildir.

Kamuoyuna saygıyla duyurulur.